

Öğretmen, görevi ve kaderi

Prof. M. Tayyib Gökbilgin

Türk - İslam medeniyetinde topluma iyi bir yön vermeyi hedef tutan eski ahlak ve siyaset kitaplarında öğretmenin birinci görevi olarak, öğretimden maksadın asla gösteriş ve riya, ya da adet yerini bulsun kabilinden, yahut da, o zamanki deyimle “ziyade-i cah ve hürmet ve haşmet” olmayıp bilginin yayılması, halkı irşat ve doğruluğa, çalışmaya, fakat yararlı olmaya yöneltmek bulunduğu gösterilmekte idi. Bugün de, yurt ve ulus koşulları ve çıkarları açısından, tamamen geçerli ve değerli olması gereken bu görev, daha doğrusu, bir türlü tarihi misyon, toplumumuzda, öğretmenin hayatında ve kaderinde bazan acı ve hazin tecellilerle karşılaşmasına sebep oluyor, büyük bir üzüntü ve yüreğimizin sızlaması ile izlediğimize göre, son ayların belli - başlı haksız ve gereksiz olayları olarak Türk basınını işgal ediyor.

Yurdumuzda, özellikle, ikinci meşrutiyetten sonra öğretmene kayda değer bir önem verildiği, toplum içinde değerli bir kişi durumuna getirilmek istendiği görülmektedir. Ancak, cumhuriyet devrindedir ki, öğretmene büyük ve kutsal görevi yanında büyük sorumluluklar da yüklenmiş, kendisinden, Atatürk devrimlerinin topluma kazandırılması, çağdaş uygarlık ilkelerinin ve gereklerinin, milli menfaatlerin savunulması, Türk yapıcılığının ve yaratıcılığının önderi olması istenmiştir. Bu ruhta ve anlayışta en ileri görüşlü ve başarılı Milli Eğitim Bakanları, Necati, Vasıf (Çınar), Reşit Galip, Cemal Hüsnü (Taray) devirlerinde, öğretmen, bizzat başöğretmen durumunu alan Atatürk'ün izinde yürüyor, olgun, haysiyetli ve bilinçli vasıflarıyla Türk toplumuna çağdaş ilim ilkelerini olduğu kadar devrim esaslarını da aşıyordu. O devirlerin öğretmeni kendisini adeta, Türk toplumunun varlığına adanmış bir “pionnier” sayıyor, hiç bir baskı, tehdit ve saldırı endişesinde bulunmuyor, görevinin kutsallığı, yurt ve millet gerçeklerinin vicdanında uyandırdığı şevk ve azim içinde çalışıyor, bu gayretleri de devrin yöneticileri ve sorumluları ile aydın toplum tarafından büyük bir takdir görüyordu. Ülküsü, bir an önce yurdun refahı, ekonomik bağımsızlığı ve gücünün hızla yükselmesi idi. Öğretmenin Türk çocuklarını pragmatik bir görüşle yetiştirmeleri, ehliyetli, yapıcı, üretici vasıfta, milli çıkarların bilincine varmış yurttaşlar olarak eğitmeleri zorunlu bulunuyordu. Bu gerçeği, Atatürk, Vasıf Çınar'ın Milli Eğitim Bakanı bulunduğu bir sırada, öğretmenler birliğinin düzenlediği bir kongrede şöyle belirtmişti:

Atatürk'ün direktifi

“Memleket evladı her tahsil derecesinde iktisadi hayatta amil, müessir ve muvaffak olacak surette teçhiz olunmalıdır. Milli ahlakımız medeni esaslarla ve hür fikirlerle tenmiye ve takviye olunmalıdır. Bu çok mühimdir... Tehdit esasına müstenit ahlak, bir fazilet olmadıktan başka itimada da şayan değildir.”

Demek oluyor ki, öğretmen, hem ekonomik hayatta yapıcı ve başarılı öğrenci yetiştirecek, onu eğitecek hem de, ÖZGÜR DÜŞÜNCELERLE onu cihazlandıracaktır. Bunun anlamı, bugünkü yurt koşulları ve gerçekleri karşısında öğretmenin kendi

çevresinde özgür düşünceyi, milli menfaatleri güden fikir akımlarını topluma maletmek görevi bulunduğu, kısaca, toplumda aydın bir varlık ve bir ışık olmasıdır. Bu eğitim gerçeğidir ki üniversitelerimizde, yüksek okullarımızda Türk gençlerinin Türk devrim tarihinin bütün temel hedeflerinin ve ulusal ülkünün bilincine varmasını gerekli saymıştır. Bu sayede gençlik bugünün bir takım bilimsel, ekonomik ve sosyal problemlerini devrimlerin istediği şekilde çözümleyecektir. Bu bilinçli görevi yüksek platform da devrim tarihi öğretmeni yapmaya çalışırken, yurdun uzak ve yoksul köşelerinde de ilk ve ortaokul öğretmeni bu misyonun sahibidir.

Öğretmen Kubilay'ın vaktiyle 1930'larda yaptığı görev ve savunucusu olduğu dava, bugün esas itibarıyla, yer yer karşısına dikilen kara kuvvet, dar görüşlü bazı yöneticiler ve sorumlular, ya da iç ve dış sömürücülerin irili ufaklı, az veya çok güçlü temsilcileri, önünde, aydın bilinçli ve devrimci öğretmenin omuzlarına yüklenmiştir. İleri dünya görüşlü bu öğretmen bu şerefli görevi, çok defa makus tecellilere, azil, sürgün ve tevkiflere göğüs gererek başarmaya çalışmaktadır. Atatürk devrimlerinin statik değil, fakat, dinamik karakterinin bilincine varan bu öğretmen, elbette, bugünün yurt ve ulus sorunlarının daha bir çok ve önemli yönleri olduğunu iyice bilmekte, yetiştirdiği "Türk istikbalinin evlatları" ile birlikte çevresini de gerçek ulusal değerler ve menfaatler istikametinde uyarmaktadır. Bunu yapmaya kendini zorunlu hissetmektedir.

Geri düşünce ve eylemler

Bu misyonunu engellemeğe çalışan sorumlu sorumsuz güçler, bazı yöneticiler ve olumsuz kaba baskılar tarihin suçlamasından, gelecek kuşakların lanetlemesinden kurtulamıyacaklardır. Basında rastlanan ve yurdun her tarafına yayıldığı görülen, bazan Horasan'da olduğu gibi cehaletin ve kara kuvvetin hışmına uğriyan bazan Amasya'da olduğu gibi yanlış ve partizanca keyfi tasarrufa kurban giden, ya da doğrudan doğruya yüksek kademedeki bir yetkilinin güya milliyetçi ve mukaddesatçı anlayışına zıt düşerek feda edilen değerler, öğretmenler, Atatürk devrimlerini savunma yolunda birer mücahit, ileri bir görüşün, bugünkü gerçek ulusal çıkarların aydın birer ülkücüsü durumundadırlar.

Türk toplumuna yirminci yüzyıldaki Türk köyünü ve köylüsünü, onun sorunlarını ve ıstıraplarını anlatan ve bunu tüm dünya edebiyatının değerleri arasına maleden devrimci, bilinçli bir öğretmenin feryatlarına, ya da başka bir yerde buna benzer bir haksızlığa uğriyan öğretmenin acılarına karşı duygusuz kalmak, buna hiç bir tepki göstermemek mümkün müdür?

Yanlış yolda yürüyen, dar görüşlü yetkilileri ve sorumluları uyarmak, cahil, fakir ve yoksul bırakılmış halkın, yüzyıllarca ve hala bakımsız kalmış yurdun bir an önce maddi ve manevi olarak ışığa kavuşmasını ülkü edinen, ileri ve aydın bir dünya ve uygarlık yolunun fedakar, çilekeş fedaisine destek olmak, onun yaralarını sarmaya, ıstıraplarını hafifletmeye çalışmak bütün Türk toplumu için, her kalp ve vicdan sahibi Türk aydını için bir görev değil midir? O halde, öğretmenin kaderini etkileyen bütün olumsuz ve geri düşünce ve eylemlere karşı, bunları düzeltinceye ve onlara yaşanabilecek bir dünya hazırlayınca kadar mücadele hepimiz için bir borçtur.

